

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 125/2019-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 417/1994 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 417/1994 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 417/1994 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], priznáva trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý uhradiť na účet právnej zástupkyne JUDr. Ivety Rajtákovéj, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 125/2019-17 zo 6. júna 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 417/1994 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Následne ústavný súd 11. júla 2019 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

3. Stanovisko okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 29. júla 2019 spolu s dotknutým súdnym spisom. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol:

„... Konanie vo veci sp. zn. 18 C/417/1994 sa začalo 17. 5. 1994. Sťažovateľ v konaní vystupuje na procesnej strane žalovaných. Predmetom konania bolo pôvodne odstránenie neoprávnenej stavby, po pripustení zmeny žaloby je predmetom konania zriadenie vecného bremena k nehnuteľnostiam za finančnú náhradu...

... Vo veci už Ústavný súd Slovenskej republiky dvakrát rozhodol - nález III. ÚS 309/03-24 zo dňa 26. 11. 2003 a nález II. ÚS 448/08-27 z 5. 5. 2009. V týchto nálezoch sú podrobne uvedené jednotlivé procesné úkony súdu od začatia konania do ich rozhodnutia.

V čase rozhodovania o druhej ústavnej sťažnosti, súd vo veci meritórne rozhodol. Proti rozsudku sp. zn. 18 C/417/1994-319 zo dňa 2. 4. 2009 podali žalobcovia dňa 14. 5. 2009 odvolanie.

Spis s opravným prostriedkom bol dňa 5. 6. 2009 predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co/216/2009-381 z 10. 5. 2010 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Spis bol vrátený Okresnému súdu Košice I 2. 6. 2010. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 1. 7. 2010.

Dňa 20. 2. 2015 bol vo veci podaný návrh na obnovu konania. Konanie sa viedlo pod sp. zn. 25 C/101/2015. Rozsudkom sp. zn. 25 C/101/2015-130 z 3. 11. 2016 bola obnova konania vedená pod sp. zn. 18 C/417/1994 povolená. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 18. 8. 2017.

Dňa 18. 12. 2017 bola vec sp. zn. 18 C/417/1994 pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDACTED]

Súd vykonal prípravu pojednávania podľa ust. § 160/2015 Z. z. a termín nariadil na 12. 3. 2018, ktorý následne zrušil z dôvodu procesného návrhu - zmeny strán sporu a návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania.

Uznesením sp. zn. 18 C/417/1994-479 z 7. 6. 2018 súd rozhodol, že v konaní pokračuje s právnym nástupcom žalobcu v 3. rade [REDACTED] a pripustil do konania na strane žalovaných v 4. rade [REDACTED] v 5. rade [REDACTED] [REDACTED] Košice a v 6. rade [REDACTED].

Dňa 22. 11. 2018 právny zástupca žalobcov predložil súdu znalecký posudok č. 8/2018 znalca [REDACTED]

Uznesením sp. zn. 18 C/417/1994-547 z 18. 1. 2019 súd pripustil zmenu žaloby v zmysle písomného návrhu zo dňa 26. 11. 2018.

Termín pojednávania súd nariadil na 11. 3. 2019, ktoré odročil na 29. 3. 2019 za účelom doplnenia dokazovania výsluchom znalca a listinnými dôkazmi vyžiadanými z katastra nehnuteľností. Na pojednávaní 29. 3. 2019 súd vec prejednal a odročil na 26. 4. 2019 za účelom vyhlásenia rozhodnutia.

Dňa 26. 4. 2019 bol vo veci vyhlásený rozsudok.

Proti rozsudku sp. zn. 18 C/417/1994-692 z 26. 4. 2019 podali odvolanie žalobcovia, žalovaný v 4. rade, žalovaný v 5. rade a žalovaný v 6. rade.

Dňa 9. 5. 2019 žalobcovia podali návrh na vydanie zabezpečovacieho opatrenia v zmysle § 343 Civilného sporového poriadku.

Žalovaný v 3. rade podaním doručeným súdu 29. 5. 2019, navrhol doplniť rozsudok zo dňa 26. 4. 2019.

Uznesením sp. zn. 18 C/417/1994-806 z 10. 6. 2019 súd nariadil zabezpečovacie opatrenie.

Dňa 2. 7. 2019 súd vyhlásil doplniací rozsudok vo veci, ktorým doplnil rozsudok z 26. 4. 2019.

V súčasnosti prebieha príprava pred predložením veci na odvolacie konanie Krajskému súdu v Košiciach.

Predmetná vec sa po právnej aj skutkovej stránke objektívne javí ako zložitejšia. Vyplýva to z nutnosti nariadenia znaleckého dokazovania, zabezpečovania väčšieho množstva listinných dokladov z iných úradov a inštitúcií, rozhodovania o vstupe ďalších účastníkov do konania a pod. V konaní sa z objektívnych dôvodov vystriedalo viacero zákonných sudcov, ktorí sa nanovo museli oboznámiť s predmetom konania, s doterajšími úkonmi, čo do značnej miery tiež objektívne spôsobilo predĺženie konania. Aj napriek uvedenému je celková dĺžka konania neprimeraná a z hľadiska ústavnoprávneho neakceptovateľná.“

4. Okresný súd v závere svojho vyjadrenia vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

5. Ústavný súd z predloženého súdneho spisu vypracoval pre účely tohto rozhodnutia vlastnú chronológiu úkonov okresného súdu a strán napadnutého konania, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 4. mája 2004 – okresný súd uznesením pripustil, aby do konania na strane odporcu pristúpil ďalší účastník – sťažovateľka,

- 11. novembra 2004 – okresný súd uznesením vec vedenú pod sp. zn. 18 C 417/1994 spojil na spoločné konanie vedené pod sp. zn. 15 C 289/1994 pre účely znaleckého dokazovania,

- 23. novembra 2004 – okresný súd vyzval katastrálny úrad na oznámenie skutočností týkajúcich sa predmetnej veci,

- 2. decembra 2004 – katastrálny úrad odpovedal na výzvu súdu,

- 29. decembra 2005 – bol okresnému súdu zaslaný znalecký posudok znalcom,

- 25. mája 2006 – okresný súd uznesením ustanovil znalkyňu [REDAKOVANÉ] na účel ocenenia vecného bremena,

- 3. októbra 2006 – [REDAKOVANÉ] zaslala súdu znalecký posudok,

- 24. apríla 2007 – navrhovateľka a mesto Košice sa vyjadrili k predmetnej veci,

- 3. mája 2007 – sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,

- 22. októbra 2007 – okresný súd vyzval znalca, aby doplnil svoj znalecký posudok z 29. decembra 2005,

- 22. novembra 2007 – bol doplnený znalecký posudok znalcom,

- 12. februára 2008 – doručené vyjadrenie navrhovateľky k predmetnej veci,

- 16. mája 2008 – sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 3. jún 2008,

- 11. augusta 2008 – sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účel doplnenia dokazovania,

- 30. septembra 2008 – okresný súd vyzval znalca, aby sa vyjadril k predmetnej veci,

- 16. októbra 2008 – sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. november 2008; na tento termín bol predvolaný aj znalec,

- 4. novembra 2008 – sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu doplnenia znaleckého dokazovania,

- 27. novembra 2008 – okresný súd uznesením uložil znalcovi dopracovať znalecký posudok,
- 15. januára 2009 – znalec doručil okresnému súdu dopracovaný znalecký posudok,
- 3. februára 2009 – sa uskutočnila ohliadka sporných objektov za účasti zákonnej sudkyne,
- 4. a 11. februára 2009 – navrhovatelia doručili vyjadrenia k znaleckému posudku,
- 2. apríla 2009 – sa uskutočnilo pojednávanie, vyhlásený rozsudok, ktorým žalobu okresný súd zamietol,
- 14. mája 2009 – doručené odvolanie navrhovateľov,
- 29. mája 2009 – odvolanie predložené Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní,
- 2. júna 2010 – krajský súd vrátil súdny spis okresnému súdu spolu s rozsudkom sp. zn. 5 Co 216/2009 z 10. mája 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. júla 2010,
- 18. augusta 2017 – nadobudol právoplatnosť rozsudok krajského súdu sp. zn. 2 Co 142/2017 z 13. júla 2017, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 25 C 101/2015 z 3. novembra 2016 o povolení obnovy napadnutého konania,
- 18. decembra 2017 – bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyne,
- 1. marca 2018 – doručené oznámenie o úmrtí účastníka konania s návrhom na rozšírenie okruhu žalovaných a návrh na nové znalecké dokazovanie,
- 23. apríla 2018 – doručené vyjadrenie žalovaného,
- 7. júna 2018 – okresný súd vydal uznesenie, že bude pokračovať v konaní s nástupcom navrhovateľa v treťom rade, zároveň pripustil do konania na strane žalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ],
- 20. augusta 2018 – okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na predloženie avizovaného súkromného znaleckého posudku,
- 22. novembra 2018 – doručený súkromný znalecký posudok navrhovateľov,
- 23. novembra 2018 – doručené vyjadrenie navrhovateľov vo veci samej s návrhom na pripustenie zmeny žaloby,
- 18. januára 2019 – okresný súd uznesením pripustil navrhnutú zmenu žaloby,
- 15. februára 2019 – doručené vyjadrenia žalovaných,

- 23. marca 2019 – pojednávanie odročené na účel vyhlásenia rozsudku,
- 26. apríla 2019 – okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým zriadil vecné bremeno v prospech žalovaných v 4., 5. a 6. rade, uložil žalobcom povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu práv žalovaných v 4., 5. a 6. rade, uložil žalovaným v 4., 5. a 6. rade spoločne a nerozdielne uhradiť tam uvedené sumy konkrétnym žalobcom, vo vzťahu k žalovaným v 1., 2. rade a sťažovateľke žalobu zamietol,
- 9. mája 2019 – doručený návrh navrhovateľov na vydanie zabezpečovacieho opatrenia,
- 29. mája 2019 – doručené odvolanie žalovaného v 5. rade, návrh sťažovateľky na doplnenie rozsudku,
- 4. júna 2019 – doručené odvolanie žalovaného v 4. a 6. rade,
- 10. júna 2019 – okresný súd uznesením nariadil zabezpečovacie opatrenia – zriadenie záložného práva na účel zabezpečenia pohľadávok navrhovateľov,
- 2. júla 2019 – na pojednávaní vyhlásený dopĺňací rozsudok (chýbal výrok o náhrade trov konania vo vzťahu k žalovaným v 1., 2. a 3. rade),
- 8. júla 2019 – doručené odvolanie žalovaného v 5. rade proti uzneseniu z 10. júna 2019,
- 18. júla 2019 – doručené odvolanie žalovaného v 5. rade proti rozsudku z 26. apríla 2019,
- 19. júla 2019 – doručené odvolanie žalovaného v 4. rade proti uzneseniu z 10. júna 2019.

6. Právna zástupkyňa sťažovateľky 14. augusta 2019 doručila svoje vyjadrenie k stanovisku okresného súdu, v ktorom vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania a zotrvala na dôvodnosti podanej sťažnosti.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou,

stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

12. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry

ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným priet'ahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

17. Ústavný súd považoval za nevyhnutné, predtým ako pristúpil k samotnému preskúmaniu napadnutého konania, poukázať na niektoré špecifiká, resp. významné skutočnosti pre posúdenie ústavnej sťažnosti sťažovateľky. Sťažovateľka sama vo svojej sťažnosti nenapádala konanie okresného súdu ako celok, ale len tú časť napadnutého konania, v ktorom vystupovala ako strana v konaní, t. j. od 4. mája 2004. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že až od tohto momentu sťažovateľka mohla pociťovať ujmu

v dôsledku právnej neistoty, v ktorej sa nachádzala, resp. ktorej odstránenia sa domáhala. Ústavný súd preto konštatuje, že predmetom posúdenia napadnutého konania ústavným súdom z hľadiska označených práv sťažovateľky je len tá časť napadnutého konania, v ktorom sťažovateľka mala postavenie sporovej strany. Ústavný súd v súlade s uvedeným vypracoval chronológiu úkonov okresného súdu a strán napadnutého konania tak, ako to je uvedené v bode 5 odôvodnenia tohto rozhodnutia, t. j. od 4. mája 2004.

18. Ďalšou významnou skutočnosťou z hľadiska posudzovania namietaného porušenia označených práv sťažovateľky postupom okresného súdu v napadnutom konaní je fakt, že predmetné konanie bolo právoplatne skončené 1. júla 2010, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu vo veci samej. Týmto momentom bola odstránená právna neistota sťažovateľky.

19. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené ďalej konštatuje, že právna neistota sťažovateľky bola znovu obnovená v súvislosti s napadnutým konaním až momentom právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola obnova napadnutého konania povolená. V okolnostiach posudzovanej veci týmto momentom je 18. august 2017, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok krajského súdu sp. zn. 2 Co 142/2017 z 13. júla 2017, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 25 C 101/2015 z 3. novembra 2016 o povolení obnovy napadnutého konania.

20. Vychádzajúc z uvedeného, predmetom posudzovania napadnutého konania z hľadiska namietaných prietáhov vo vzťahu sťažovateľke je len časť napadnutého konania od 4. mája 2004 do 1. júla 2010 a časť napadnutého konania od 13. júla 2017 do podania sťažnosti sťažovateľky.

21. Pokiaľ ide o zložitosť veci (právnu a skutkovú), ústavný súd konštatuje, že žaloba o odstránenie stavieb alebo zriadenie vecného bremena k nehnuteľnostiam za náhradu je štandardnou vecou, hoci pripúšťa, že dĺžka napadnutého konania mohla byť čiastočne závislá od skutkovej náročnosti prerokovávanej veci (väčší počet účastníkov konania, zmeny účastníkov konania, potreba znaleckého dokazovania).

22. Ústavný súd však poukazuje na skutočnosť, že ani zložitost' sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prieťahy v konaní, zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nečinnosťou bez relevantného právneho dôvodu alebo inými nedostatkami v činnosti súdu (mutatis mutandis I. ÚS 47/96, III. ÚS 173/03).

23. Pri hodnotení správania sťažovateľky ako strany v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka neprispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania a v priebehu konania poskytovala primeranú súčinnosť a na výzvy okresného súdu reagovala včas.

24. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu.

25. V tejto súvislosti je potrebné zmieniť sa o tom, že napadnuté konanie začalo v roku 1994. Samotný fakt, že napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, je samo osebe dostatočným základom pre vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľky, a to napriek už uvedeným súvislostiam v bodoch 17 až 20 odôvodnenia tohto rozhodnutia.

26. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu vo vymedzenom období (v bode 20 odôvodnenia tohto rozhodnutia) napadnutého konania konštatuje, že aj táto časť konania je poznačená zbytočnými prieťahmi a nesústredenou činnosťou okresného súdu. Ako vyplýva z chronológie úkonov súdu a strán konania od vstupu sťažovateľky do konania až do rozhodnutia vo veci samej v roku 2009, okresný súd síce nebol po dlhšiu dobu nečinný, ale úkony v namietanom konaní vykonával s odstupom niekoľkých mesiacov, čo nesvedčí o efektívnom postupe najmä v kontexte toho, že už v danom čase išlo tzv. reštančnú vec.

27. Ústavný súd ďalej poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07).

28. Ústavný súd za dôkaz o nesústreďenej činnosti považuje skutočnosť známu od počiatku konania, že v danej veci bolo potrebné vzhľadom na predmet konania (o odstránenie stavieb, neskôr alternatívne o zriadenie vecného bremena za náhradu od 28. februára 2002, pozn.) vypracovať príslušné znalecké posudky (na ocenenie nehnuteľností ako aj náhrady za zriadenie vecného bremena), pričom okresný súd v napadnutom konaní ustanovil znalkyňu na ocenenie vecného bremena až 25. mája 2006, teda po viac ako po štyroch rokoch od pripustenia zmeny žaloby. V tejto súvislosti ďalej poukazuje aj na to, že znalecké dokazovanie trvalo neprimerane dlho, ako aj skutočnosť, že ho bolo potrebné dopĺňať. Preto (obdobne ako to už konštatoval ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 448/08) konštatuje, že ani táto fáza konania neprebíhala plynulo a je poznačená neefektívnym postupom.

29. Ako ďalší príklad nesústreďenej činnosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že okresný súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom z 26. apríla 2019, ale nerozhodol o celom predmete konania, resp. o všetkých nárokoch strán konania, preto musel rozhodnúť doplnujúcim rozsudkom z 2. júla 2019.

30. Vychádzajúc z uvedeného, najmä však z celkovej dĺžky napadnutého konania (približne 17 rokov, pozn.) ako aj dĺžky trvania konania za účasti sťažovateľky, ktorá v súhrne predstavuje viac ako osem rokov a ktorá je sama osebe dôkazom neefektívneho postupu, ústavný súd nemohol považovať postup okresného súdu za súladný so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Preto ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku rozhodnutia).

31. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mu opakovane prikázal (príkaz konať bez zbytočných prietáhov bol vyslovený už v náleze sp. zn. II. ÚS 448/08, pozn.), aby vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 417/1994 konal bez zbytočných prietáhov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená (bod 2 výroku rozhodnutia).

III.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

33. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

34. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ktoré odôvodnila pretrvávajúcim stavom právnej neistoty, pocitom márnosti snahy dovolať sa spravodlivosti.

35. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. Vzhľadom na zbytočné prieťahy a nesústredený postup okresného súdu a zjavne neprimeranú dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľky a všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku rozhodnutia).

IV.

37. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právna zástupkyňa sťažovateľky si nárok na náhradu trov konania uplatnila, avšak konkrétnu sumu nevyčíslila.

38. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018, t. j. za dva úkony 346,26 €. Pokiaľ ide o vyjadrenie

právnej zástupkyne sťažovateľky doručené ústavnému súdu 14. augusta 2019, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov konania sťažovateľke nepriznal, keďže podanie neobsahovalo žiadne nové argumenty alebo skutočnosti, ktoré ústavnému súdu neboli známe z predloženého súdneho spisu, resp. zo samotnej sťažnosti.

39. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak predstavujú sumu 346,26 €, ktoré sa vzhľadom na skutočnosť, že advokátka je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšujú o 20 %. Ústavný súd preto úspešnej sťažovateľke priznal náhradu trov konania v sume 415,51 € (bod 4 výroku rozhodnutia).

40. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu